

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sponsalia Et Matrimonium

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. II. De Impedimento Criminis, orto ex Homicidio, vel Machinatione illius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

ma, nisi interveniat novus consensus. Vivian. in c. 1. cit. fin. Barbof. in c. 7. eod. n. 3. Canif. hic n. 1.

Dixi 4. Secundam istam uxorem, si velit, posse à viro suo discedere; quia decepta fuit, & ignara contraxit, putans illum, cum quo contraxit, non habere aliam uxorem. Barbof. in c. 1. cit. n. 1. §. probat. Engl. tit. de spons. duor. n. 4. Canif. n. 1. Zoel. n. 3. Honor. n. 5. Reiffenstuel n. 11.

Dixi 5. Ignorante primam uxorem ipsius vivere; nam si hæc scivit, primam uxorem adulteri vivere, separandi sunt etiam post mortem legitimæ uxoris ob impedimentum dirimens contractum, quanto eundemque tempore cohabitaverint, & filios etiam susceperint, prout statuitur c. cum haberet 5. b. tit.

40 Quaritur 16. An licet, aut valide saltem promitti alicui Matrimonium possit, vivente adhuc legitimo conjugate? R. talis promissio, licet non irritet Matrimonium, ex post facto per novum consensum initum, grave peccatum continet, cum turpe reputetur, constante Matrimonio de alio pacisci, & aliquam saltem occasionem præbeat captandæ mortis, ut proinde non immerito prohibeatur c. fin. b. tit. ubi præcipitur, ut talibus poenitentia injungatur, non injungenda, nisi graviter in hoc deliquissent. Abb. ibid. n. 2. Sanch. l. 7. D. 79. n. 40. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 10. n. 7. Palao tr.

28. D. 4. p. 12. n. 14. Gonzal. in c. fin. cit. n. 4. Schamb. hic n. 4.

Imò hujusmodi promissio est omnino invalida, ita, ut ex se obligationem nullam inducat juxta DD. cit. quia contra bonos mores est, tanquam inductiva occasionis captandi mortem legitimi conjugis, ob quam rationem Jure Ecclesiastico annullatur promissio Præbendæ non vacantis c. nulla 2. de concess. Præbend. & Jure Civili pactum super hæreditate viventis. l. fin. de Pact.

Quaritur 17. Quænam ergo conditiones requirantur, ut adulterium dirimat Matrimonium inter adulteros? R. hæc ex ijs, quæ hæcenus dicta sunt, colliguntur. 1. Requiritur, ut adulterium concurrat cum Matrimonio defacto inito cum adultera, vel cum promissione illius ineundi post mortem legitimi conjugis, juxta n. 4. 2. Ut tam adulterium, quam promissio, vel attentatio Matrimonij facta sit, adulteri conjugate adhuc superstiti juxta n. 16. 3. Ut Matrimonium, cum prima conjugate initum, sit validum juxta n. 35. 4. Ut uterque adulter sciat, alterum esse conjugatum juxta n. 10. 5. Ut promissio, ab una parte facta, sit ab altera parte acceptata, & ab utroque animo non ficto, sed serio juxta n. 20. & seqq. 6. Ut copula carnalis non solum attentata, sed etiam perfecta sit, & consummata, cum immisione feminis in vas juxta n. 14.

§. II.

De Impedimento Criminis, orto ex Homicidio, vel machinatione illius.

S U M M A R I U M.

43. Casus, quibus ex Homicidio oritur Impedimentum Criminis dirimens.
44. Defenditur Impedimentum hoc adversus Lutherum, & Melanchtonem.
45. Oritur non tantum, si vir uxorem, sed etiam si uxor virum occidat.
46. Non tangit Infideles, si uterque talis sit; secus, si unus Fidelis.
47. 48. Quomodo Impedimentum hoc possit Infideles afficere?
49. Sc. Requisita, ut oriatur ex adulterio, & machinatione cædis.
53. 54. 55. Requisita, ut oriatur ex machinatione cædis, adulterio non interveniente.
56. 57. An ad Impedimentum hoc inducendum sufficiat sola ratihabitio cædis ab altero perpetrata?
58. An incurrat Impedimentum Criminis etiam ab eo, qui ignoravit istis criminibus impediri, & dirimi Matrimonium?
59. Defenditur affirmativa.
60. Hujus Sententiæ ratio.
61. Solvuntur Argumenta opposita.
62. 63. Est Impedimentum hoc criminis perpetuum.
64. Nec cessat post quodcumque tempus.
65. In Impedimento orto ex Homicidio, si publicum sit, nunquam dispensat Pontifex; si occultum, Sacra Pœnitentiaria.
66. In eo, quod oritur ex adulterio, pro foro externo dispensat Pontifex.
67. Pro interno, si occultum sit, recurrendum est ad Sacram Pœnitentiariam, quæ dispensationem ordinariè committit Confessario per Oratores eligendo.
- 41 Quaritur 1. Quibus casibus ex Homicidio oriatur Impedimentum criminis dirimens Matrimonium? R. oritur & ipsum ex duobus casibus. Primus est, quando duo committunt adulterium, & eo perpetrato, ipsorum alter, animo Matrimonij cum altero ineundi occidit vel proprium conjugem, vel conjugem sui in adulterio complicitis. Secundus, quando quidem adulterium non intervenit, intervenit tamen occi-

cifio conjugis, facta ab ipsis, vel eorum confilio, aut iussu ab alio, eo animo, ut possint, conjugē sublato, contrahere inter se nuptias. In utroque casu crimen homicidij inhabetiles facit ad Matrimonium inter se contrahendum. De primo hoc statuitur *can. si quis vivente 5. caus. 31. q. 1. c. tanta 6. qui sil. legit. c. propositum 1. super hoc 3. § c. significasti 6. b. tit.* De secundo autem *c. laudabilem 1. de convers. Infidel.*

44 Quæritur 2. An rectè Impedimentum istud inductum fuerit? Insuper adversus illud Lutherus, & Philippus Melancthon, objicientes exemplum Davidis, qui Bethsabæam uxorem Uriæ, illo occiso, in uxorem duxit, quod Matrimonium utique non fuit invalidum, cum non propter istius contractum, sed propter adulterium, & eadem innocentis Uriæ redarguatur David à Nathan.

Sed hoc Argumentum tale est, quælia Hæreticorum solent, futile scilicet. Probatur hoc quidem, quod Impedimentum istud non existerit tempore Veteris Testamenti; non tamen probatur, quod inductum non fuerit, aut introduci non potuerit in Testamento Novo, cum iustissima fuerit illius introducendi causa, scilicet atrocitas facti, quæ conjux conjugi, cui archifimo amoris, & amicitia vinculo deberet conjunctus esse, insidias in vitam illius parat, vel insidiandi ansam, & consilium dat alteri.

Dicendum igitur, Impedimentum istud Lege quidem Ecclesiastica tantum, sed iustissime inductum esse.

45 Quæritur 3. An Impedimentum, istud oriatur solum in casu, quo vir adulter intentione Matrimonij cum adultera contrahendi occidit uxorem suam, vel maritum adulteræ, an verò etiam casu, quo mulier adultera intentione Matrimonij cum adultero contrahendi occidit suum maritum, vel uxorem adulteri? Gutier. *de Matr. c. 105. n. 10.* putat nullum nasci Impedimentum ex Viricidio, eò quod non ita facile uxor mariti mortem procurare præsumatur, quam maritus uxoris: conf. ad eum casum, velut rarius contingentem, Impedimentum istud extendendum non sit *l. nam ad ea 5. ff. de LL.*

Sed obloquitur caterorum communis doctrina, quam præter alios defendunt Abb. *in c. propositum cit. n. 3.* Sylv. *V. Matrimonium 7. q. 6. dict. 1.* Sanch. *l. 7. de Matr. D. 78. n. 2. § 8.* Laym. *l. 5. tr. 10. p. 4. c. 10. n. 1.* Barbol. *in c. fin. b. tit. n. 5.* Gonzal. *ibid. n. 4.* Wagnereck *in c. 3. eod. not. 1. § not. 2. §. Secunda conditio.* Illung. *tr. 6. D. 9. n. 77.* Reiffenstuel *hic n. 19.* & patrocinatur apertè textus *can. si quis vivente 5. caus. 31. q. 1. & c. laudabilem 1. de convers. Infidel.* Quare dicendum, perinde esse, sive is, qui mortem machinatus est, sit vir, sive femina.

Neque obstat, quod cæteri textus tantum loquantur de Uxoricidio; quia dispositio, etiam odiosa, & pœnalis, facta in uno correlativorum, procedit etiam de altero, quando nulla omnino apparet disparitatis ratio, ut notant DD. *in l. fin. C. de indict. viduit.*

Quæritur 4. An Impedimentum istud etiam Infideles tangat? *Certum est*, quod eos non tangat, si uterque delinquens sit Infidelis; quia, ut *n. 44.* dictum est, Impedimentum istud inductum est solo Jure Ecclesiastico, quo Infideles non ligantur. Si unus fidelis sit, alter infidelis, interest, an eadem patriverit infidelis, an fidelis. Si infidelis, & homicidij particeps non fuit adultera fidelis, à neutro incurritur hoc Impedimentum: non ab infideli ob rationem allatam; nec etiam à fideli, quod hæc homicidio non sit obnoxia, & pœna hæc ob adulterium sine homicidio non sit imposita. *Secus*, si eadem patriverit fidelis, vel ejus ab infideli patrata est particeps; tunc enim Impedimentum criminis ex hoc capite incurrit fidelis, & per consequentiam etiam infidelis, ita, ut etiam postquam iste ad Fidem conversus est, inter ipsos stare Matrimonium nequeat: quod verum est, etsi uxor fidelis hoc fecerit, ut vir infidelis, inito cum ipsa Matrimonio, convertatur ad Fidem *c. laudabilem 1. de convers. Infid.* ubi ratio datur, quod tale damnatum tali lucro. *Ecclesia compensare non velit.* Sanch. *l. 7. de Matr. D. 78. n. 3.* Gutier. *c. 105. de Matr. n. 5.* Wagnereck *in c. 3. b. tit. not. 2.* Vallens, *hic pr. Illung. tr. 6. D. 9. n. 77.*

Dubium est, quomodo cædes, ab infideli patrata ante Baptismum susceptum, respectu ipsius inducere possit Impedimentum Matrimonio dein contrahendo cum uxore occisi? *Ratio dubitandi est 1.* quia infidelis, dum eadem patriverit, ponitur nondum suscepisse Baptismum, igitur subditus nondum erat Ecclesiæ, si autem subditus nondum fuit, etiam Impedimentum istud, utpote merè Ecclesiasticum, contrahere non potuit. *2.* Lex ista pœnalis est. Lex autem pœnalis infidelem non adstringit, & si adstringeret, & conf. incurta fuisset pœna per eam lata, sustulisset eam cum culpa Baptismus deinde susceptus. *3.* Si infidelis aliquid baptizet, vel ex Baptismo levet, ille non contrahit cognationem Spiritualem; quia cognatio ista à Jure Ecclesiastico est inducta, cui infidelis non subjacet. *4.* Ob eandem rationem per homicidium, à se ante Baptismum commissum, non incurrit Irregularitatem, quæ Ordinis susceptionem, & usum impediatur, igitur nec in nostro casu incurret Impedimentum dirimens Matrimonium, quod *Crimen* dicitur, cum & ipsum Jure Ecclesiastico sit inductum.

Sed hæc Argumenta generaliter non evincunt intentum, quamvis ansam distinctioni

tionem præbeant. Dicendum igitur cum Henric. l. 12. de Matrim. c. 14. n. 2. Sanch. l. 7. de Matr. D. 78. n. 3. Gutier. c. 105. de Matr. c. 6. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 10. n. 6. Palao tr. 28. D. 4. p. 12. n. 6. Vallens. hic n. 3. §. sed quomodo, Pirh. tit. de convers. infid. n. 2. not. 2. Wiestner *ibid.* n. 3. hoc Impedimento directè affici solem uxorem fidelem, indirectè autem, & per consequentiam maritum infidelem, quatenus scilicet uxor fidelis per Constitutionem c. laudabilem cit. Si cooperata est cædi mariti sui, perpetuò inhabilis fit ad contrahendum Matrimonium cum viro infideli occisore: ex quo deinde sequitur necessariò, quòd neque iste possit eam ducere. Exemplum est in Impedimento Disparitatis Cultus, quod quia Ecclesiasticum tantum est, directè afficere virum infidelem nequit, potest tamen afficere indirectè, quatenus videlicet afficit faminam & dum hanc incapacem reddit ad contrahendum Matrimonium cum infideli, per consequentiam incapacem efficit etiam virum infidelem, ut eam ducat. Ex quo cadunt Argumenta opposita.

40 Queritur 5. Quid requiratur, ut ob adulterium, & machinationem cædis in innocentem conjugem Impedimentum Criminis dirimens incurrat? R. 1. requiritur, ut adulterium hoc non tantum materiale, sed etiam formale fuerit: ac proinde, ut istorum saltem unus vero Matrimonio conjunctus fuerit alterius conjugis occiso, ejusque notitiam habuerit etiam alter. Emman. Sà V. Matrimonium de Impedim. n. 7. Sanch. l. 7. de Matr. D. 78. n. 12. Gutier. de Matr. c. 105. n. 14. Conink D. 31. n. 53. Palao tr. 28. D. 4. p. 12. n. 8. Perez D. 33. sect. 2. §. 6. Pirhing hic n. 26. Wiestner n. 61. Imò, ut Sanch. l. cit. notat, non sufficit, etiamsi uterque complex sit conjugatus, & talem se esse noverit, si ignoret alterum conjugatum esse; quia ut adulterium cum machinatione mortis dirimat Matrimonium inter adulteros, requiritur, ut adulterium sit respectu conjugis interfecti. tale autem non committit pars ignara, quòd complex adulterij sit conjugatus.

90 2. Ut tam adulterium, quam etiam homicidium sit consummatum, & non solum attentatum, ut colligitur ex can. si quis vivente 5. caus. 31. q. 1. ibi, occidisse notetur. Unde verba Machinatio mortis, quibus utuntur alij textus, cum effectu accipi debent arg. c. relatum 4. de Cleric. non resid. S. Thom. in 4. dist. 35. q. un. fin. in expos. lit. Gloss. in c. super hoc 3. V. machinata b. tit. Host. *ibid.* paulò post pr. Joan. Andr. n. 6. Abb. n. 4. Alex. de Nevo n. 4. Sylv. V. Matrimonium s. q. 9. dist. 1. Sanch. D. 78. cit. n. 7. Gutier. n. 9. Conink n. 50. Laym. c. 10. cit. n. 1. §. neque refert secundo, Palao p. 12. n. 4. Barbof. in c. 3. cit. n. 3. Wag- nereck *ibid.* not. 3. Gonzal. in c. fin. eod. n.

4. Vallens. hic n. 2. Zoel. n. 1. Engl. n. 4. Pirhing n. 24. Schambog. n. 12. König n. 10. Wiestner n. 11. Reiffenstuel n. 22. Ratio est, quia Leges poenales de crimine perfecto, & consummato intelligi debent, nisi aliud constet. Unde nec mandatum, aut consilium de occidendo altero conjugate dirimit Matrimonium, si mors inde non sequatur, vel sequatur quidem, sed non dependenter à mandato, vel consilio, eò quòd interficiens jam aliunde ad necem inferendam determinatus fuerit, nec consilio, vel mandato animosior factus.

3. Ut adulterium prius, quam cædes 51 perpetretur; quia hanc subsequens carnale commercium adulterium non foret, ut rectè observant Conink D. 31. cit. n. 52. Pont. l. 6. c. 45. n. 5. Laym. c. 10. n. 2. §. id verò fin. Wagnereck in c. 3. cit. not. 3. §. tertia conditio. Sporer de Matr. n. 105. König hic n. 10. Wiestner l. cit. in fin. Quodsi uterque adulter conjugatus fuit, & cædes unius conjugis tantum, non utriusque præcessit carnale commercium, adulterium quidem committitur, ex causa tamen adulterij istius non incurritur impedimentum criminis, sed solum ex causa cædis, & quidem tum solum, quando communicato consilio cædes facta est; quia adulterium hoc casu causam cædi non dedit. Satis autem est ad inducendum ex causa adulterij Impedimentum dirimens, si mors ipsa sequatur, etsi machinatio adulterium præcesserit, ut si vir venenum propinet uxori, ut foeminam quandam ducat, uxore interfecta, & post factum cum ea adulterium committat, uxore nondum defuncta; quia hoc casu verificatur adulterium cum interfectione conjugis. Sanch. n. 10.

4. Ut cædes fiat animo Matrimonium 52 ineundi cum adulterij complice: & hinc si alia intentione v. g. ut libidini liberius vacare queat, unius adulteri conjux ab illo, vel ejus complice occideretur, ad Matrimonium inhabiles non redderentur. Ita S. Thom. in 4. dist. 37. q. 2. art. 2. Corp. Navar. Man. c. 22. n. 46. Henric. l. 12. de Matr. c. 14. n. 2. Sanch. D. 78. cit. n. 13. Gutier. c. 105. de Matr. n. 16. Conink D. 31. n. 51. Pont. l. 7. c. 45. n. 5. Bonacin. de Matr. q. 3. p. 6. n. 5. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 10. n. 2. §. tertio, Pal. tr. 28. D. 4. p. 12. n. 3. Barbof. in c. 3. b. tit. n. 3. Gonzal. in c. fin. eod. n. 4. Bosco de Imped. Matr. sect. 8. concl. 5. Illung. tr. 6. D. 9. n. 78. Canif. hic n. 10. Honor. n. 7. fin. Engl. n. 6. Schambog. n. 14. König n. 10. & colligitur ex can. si quis vivente 5. caus. 31. q. 1. ibi, Occidisse notetur, ut conjugeretur. Ratio est, quia Leges statuentes hanc poenam intendunt impedire, ne quis facilè interficiat conjugem spe conjugij cum adultera potiundi, hic autem finis cessat in iis, qui ex alia causa occidunt conjugem. ergo &c.

53 Quæritur 6. Quid requiratur, ut inducatur Impedimentum criminis dirimens ob machinationem necis in conjugem, quando adulterium non intervenit? 2. ad hoc inducendum tria requiruntur. 1. Ut in alterius conjugis mortem machinatus sit uterque; nam si alter tantum machinatus sit in mortem conjugis, v. g. maritus uxorem occidat, ignorante, vel contradicente muliere, cum qua Matrimonium contrahere desiderat, tunc Impedimentum istud Matrimonium dirimens inter eos non incurritur, nisi etiam adulterium intervenerit. Ita Henriq. l. 12. de Matr. c. 14. n. 2. Sanch. l. 7. de Matr. D. 78. n. 9. Conink D. 31. n. 53. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 10. n. 2. Vallens. hic n. 1. Zoesl. n. 1. Engl. n. 3. Pirhing. n. 23. Schambog. n. 12. König n. 9. Reiffenstuel n. 25. & colligitur ex c. laudabilem 1. de convers. Infidel. ubi nulla mentione adulterij facta, Sarraceni, qui ex mandato, & consilio uxorum viros istarum peremerunt, à Matrimonij cum hujusmodi uxoribus contrahendis, etiam post Baptisimum susceptum arcentur.

54 2. Ut mors ipsa ex tali machinatione secuta sit, & non tantum ex imperitiâ, negligentia, vel aliâ culpa Medici, aut Chirurgi, vel ipsius etiam interfecti. Gloss. fin. in c. laudabilem cit. Abb. in c. super eo 3. b. tit. n. 4. Alex. de Nevo ibid. n. 4. Sylv. V. Matrimonium 8. q. 9. dict. 1. Sanch. D. 78. cit. n. 7. Pont. l. 7. c. 45. n. 4. Canif. hic n. 9. Vallens. n. 2. Engl. n. 4. König n. 9. Wiestner n. 13. Reiffenstuel n. 22. & 25. & colligitur ex can. si quis vivente cit. ubi dicitur cum adultera posse contrahi Matrimonium, nisi forte vir, aut mulier priorem maritum, qui mortuus fuerat, occidisse notetur: conf. ad inducendum hoc Impedimentum ex causa adulterij requiritur homicidium consummatum, igitur tale etiam requiretur ex causa machinationis communi consilio factæ, cum etiam hæc Constitutio pœnalis sit, & sic cum effectu accipienda. Parum autem interest, an proprijs manibus vim intulerint ambo, an unus tantum, & alter consenserit, vel jusserit, vel neuter physicè cooperatus ad necem fuerit; quia sufficit cooperatio moralis per mandatum, vel consilium occidenti datum. Sanch. l. cit. n. 5. Gutier. n. 7. Conink n. 50. Laym. n. 1. & neque refert secundo, Vallens. n. 1. Pirhing n. 20. Schambog. n. 12. König n. 9. Wiestner n. 13. Reiffenstuel n. 28. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 4. n. 18.

55 3. Ut conspiratio illa in cædem conjugis, aut mortis machinatio fiat ex intentione contrahendi Matrimonij cum illa ipsa, vel illo complice, prout dictum est supra de Impedimento criminis orto ex adulterio cum homicidio n. 52. Satis tamen est, si alter ex mortem conjugis machinantibus intendat Matrimonium inire, ut Sanch. n.

14. observat; quia tunc concurrat machinatio cum effectu, & animo contrahendi, & nuspam decernitur, utriusque intentionem desiderari. An verò intentio hæc debeat esse signo aliquo externo manifestata, controverium apud DD. est. Pontius l. 7. c. 45. n. 4. & Perez D. 23. sect. 1. n. 7. negant; affirmat Bosco de Imped. Matr. sect. 2. concl. 5. à n. 193. cujus sententiam approbat P. Reiffenstuel hic n. 24. Quidquid sit, ad praxin parum videtur hoc interesse; quia, ut idem Bosco post Sanchez n. 19. & Gutier. n. 23. notat, in foro externo semper præsumitur machinatio in mortem conjugis facta esse animo ineundi cum alia Matrimonium, si mulier, & vir alienus communi opera concurrunt ad mortem conjugis innocentis, vel quando præcessit adulterium.

Quæritur 7. An ad Impedimentum hoc inducendum sufficiat sola ratihabitio cædis alteri conjugi illatæ. Pars affirmans videtur ex hoc suaderi, quod aliàs ratihabitio retrahatur, & mandato æquiparetur etiam in delictis.

Sed dicendum, non sufficere; quia Jure exigunt machinationem in necem, qualis non est mera ratihabitio. Gloss. in can. si quis vivente cit. V. occidisse. Host. in c. laudabilem 1. fin. de convers. Infidel. Abb. ibid. n. 10. Armill. V. ratihabitio n. 5. Henriq. l. 12. de Matr. c. 14. n. 2. Sanch. l. 7. de Matr. D. 78. n. 6. Gutier. c. 105. de Matr. n. 8. Conink D. 31. n. 50. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 10. n. 1. & neque refert secundo, Palao tr. 28. D. 4. p. 12. n. 4. Gonzal. in c. fin. b. tit. n. 4. Illung tr. 6. D. 9. n. 79. Vallens. hic n. 1. Zoesl. n. 1. Pirhing n. 21. Schambog. n. 13. Reiffenstuel n. 21. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 4. n. 19. Et hinc si quis cædem conjugis, suo nomine factam, postea ratam habeat, impedimentum hoc non incurrit.

Neque obstat Regula pro Ratione dubitandi allata; quia ratihabitio retrahitur, & mandato æquiparatur ex sola fictione Juris. igitur locum Regula ista non habet in casu, in quo fictio locum non habet: non autem habet in casu questionis; quia ad inducendum Impedimentum istud, ut hæcenus dictum est, requiritur machinatio in mortem, quæ postquam mors jam illata est, intervenire non potest. Accedit, quia ratihabitio non comparatur mandato, nisi quando id Jure expressum est, ut in habente ratam percussione Clerici, atqui nullo Jure expressum est, hoc Impedimentum incurri etiam sola ratihabitione. Cum ergo Edictum de Matrimonio non contrahendo sit prohibitorium, ut quicumque non prohibetur, per consequentiam admittatur, ad eum casum extendi non debet, quo tantum facta est ratihabitio cædis nomine ratihabentis perpetrata.

Quæ-

Quæritur 8. An Impedimentum hoc Criminis ex adulterio, vel homicidio incuratur etiam ab eo, qui ignoraverit istis criminibus impediri, & dirimi Matrimonium? Negant Paludan. in 4. dist. 34. q. 1. n. 17. Major ibid. dist. 37. q. 1. art. 4. Fernandez Medull. Cas. consc. p. 3. c. 16. sect. 4. in fin. Rationem dant, quia Impedimentum criminis ex dispositione Juris Ecclesiastici habet rationem poenæ pro perpetrato crimine, & medicinæ, conducentis ad conjugiorum fidem, & incolumitatem conjugum servandam, variæque mala præcavenda. atqui ex communi doctrina poenæ, præsertim Medicinales, Jure Ecclesiastico statutæ, non incuruntur ab ijs, qui invincibiliter ignorant eas statutas esse. ergo &c. *Confirmant* hanc suam opinionem triplici paritate. 1. Cum Excommunicatione, & cæteris Censuris Ecclesiasticis, quæ ex communi doctrina ab ignorantibus non incuruntur *e, ut animarum 2. de Constitut. in 6.* 2. Cum Irregularitatibus provenientius ex delicto, v. g. ex homicidio, vel mutilatione injusta, aut Censuræ violatione, quæ non incuruntur ab ijs, qui invincibiliter ignorant, illas ejusmodi delictis annexas esse, ut iterum communis DD. habet. 3. Cum debito conjugali, cujus petendi Jus non amittit, qui peccat cum conjugis suæ consanguinea, si invincibiliter ignoravit Legem, quæ privationem juris petendi debitum in peccati istius reos constituit, ut multis DD. relictis docet Sanch. l. 9. de Matr. D. 32. n. 43.

59 Sed verius est, Impedimentum istud incurri etiam ab ignorante, quod his criminibus inducatur tale Impedimentum. Ita Dian. p. 16. tr. 13. resol. 51. Matthæus Moja tr. Miscell. q. 14. n. 15. Adam Burghaber cent. 3. c. 64. Gobat Experient. tr. 9. n. 202. Illung tr. 6. D. 9. n. 86. Wex Ariadn. p. 5. tr. 2. contr. 5. per totam. Engl tit. de consang. & affinit. n. 11. König bic n. 7. Wiefner n. 17. Keiffenstuel n. 26. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 4. n. 31. & his testibus communius DD. Accedit optima Juris dubij Interpres consuetudo, seu praxis tum Romanæ, tum aliarum Curiarum Ecclesiasticarum, in quibus illi, qui criminis adulterii, vel homicidij in quatuor hæctenus examinatis casibus rei sunt, ad Matrimonium secum invicem contrahendum sine Dispensatione nunquam admittuntur, testibus Corrado prax. Dispens. Apost. l. 2. c. 9. n. 7. Moja l. cit. n. 17. Wiefner n. 17.

60 Ratio est 1. Quia SS. Canones, dum Impedimentum hoc statuunt, loquuntur omnino generaliter, & indistincte. igitur etiam sic intelligendi sunt, nec ad personas, quæ Impedimenti istius notitiam habent, restringendi arg. l. de pretio 8. ff. de Public. in rem actio. 2. Cætera conjugiorum Impedimenta omnia, & in specie etiam affinitas ex copula fornicaria incuruntur ab ignoran-

te, quia decens non est tales connubio inter se invicem jungi, etsi Jus, Impedimenta hæc statuens, ignoraverint, atqui non minùs indecens est connubio jungi criminum istorum complices. ergo &c. 3. Inhabilitates, quæ non sunt merè poenales, contrahuntur etiam ab ignorantibus, ut patet ex consanguinitate, affinitate &c. talis inhabilitas Jure Ecclesiastico etiam est Impedimentum criminis; quia licet poenæ rationem habeat, non tamen est mera poena, sed conditio annullans contractum Matrimoniale. ergo &c. 4. Si criminis Impedimentum non contrahitur ab ignorante, eodem etiam non tenebitur, qui tempore, quo committit hujusmodi crimen, ex inadvertentia, vel oblivione non recordatur hujus Impedimenti; nam ignorantia, inadvertentia, & oblivio quoad vim eximendi à culpa, & poena à DD. æquiparantur. atqui Sequela, teste Moja, à nemine facile admittitur. ergo &c.

Ex his patet Responsio ad Argumentum adversæ Sententiæ. Dicendum, Impedimentum istud non esse meram poenam, sed inhabilitatem Jure constitutam etiam ignorantibus; & quidem meritò; quia in contrahendis Matrimonijs vel maxime inspicitur, quid deceat, honestumque sit l. adoptivus 14. §. servi les 2. ff. unde ff. de rit. nupt. & l. semper 197. ff. de R. J. atqui publicè inhonestum, ac perniciosum est Matrimonium inter personas, quæ conjugalem thorum adulterio polluerant, accedente pactione nuptiali, vel machinatione in necem legitimi conjugis. igitur meritò prohibentur à contractu nuptiarum inter se celebrando, ut sic tollatur periculum captandæ mortis alienæ; & præcaveantur adulteria. Ad Conf. 1. Alia est ratio Censurarum, & alia Impedimenti criminis; nam Censuræ non incuruntur sine contemptu potestatis Ecclesiasticæ. is autem, qui Legem, sub Censura aliquid verantem, aut præcipientem invincibiliter ignorat, dici non potest Ecclesiasticæ potestatis contemptor, & in eam contumax; neque enim disciplinam contemnit, qui ignorat l. si ignorans 50. ff. locati. Ad Conf. 2. Si Irregularitates ex delicto ortæ, ab ignorantibus non incuruntur, hoc ideo fit, quia licet non sint puræ poenæ, sunt tamen poenæ principaliter. at Impedimentum criminis est quidem poena, sed non purè; quia principaliter est inhabilitas ad contrahendum Matrimonium. Ad Conf. 3. Imprimis ex sententia valde communi privationem debiti conjugalis peccans cum consanguinea uxoris suæ incurrit, etiam si ignoraverit, illi delicto statutam esse hanc privationem: deinde esto, ab ignorante non incuratur, causa erit, quia vel pura poena est, vel saltem principaliter.

Quæritur 9. An propositum criminis Impedimentum sit perpetuum? Fuere vi-

ri aliàs non indocti, qui hoc negarent, & existimarent, Impedimentum istud, quod per adulterium cum promissione Matrimonij, vel ejus contractu defacto inito, vivente legitima uxore, contractum est, cessare, si cessetur ab adulterino commercio, & recedatur à Matrimonio, vel hujus promissione adulteræ facta.

Sed meliùs distinguitur: Vel enim ante adulterium commissum à Matrimonij defacto initi contractu, aut promissione recessum est, vel primùm post commissum adulterium. Si primùm recessus iste à Matrimonio, vel promissione illius non tollit, sed potius excludit Impedimentum criminis, ne incuratur: cujus ratio est, quia ad inducendum hoc Impedimentum, ut n. 5, dictum est, requiritur concursus adulterij cum Matrimonio, vel istius promissione, tali autem casu adulterium cum Matrimonio, vel hujus promissione non concurreret, vivente legitimo conjuge, ergo &c.

⁶³ Si secundum, recessus ille à Matrimonio, vel promissione illius Impedimentum semel contractum non potest tollere, ut recitè Sanch. l. 7. de Matr. D. 79. n. 7. Wiestner hic n. 22. Ratio est, quia nulla Juris autoritate, vel ratione evincitur, quòd criminis Impedimentum ita cesset: imò Jus indiscriminatim, & nulla de recessu hoc mentione facta, adulteros, qui Matrimonium, vivente legitimo conjuge, defacto contraxerunt, vel de illo fidem sibi dederunt mutuo, Matrimonio, etiam conjuge defuncto, copulari prohibet. Conf. Si ab Impedimento isto semel contracto adulteri se per hujusmodi recessum possent eximere, illius introductione Matrimoniorum fidei parum fuisset consultum; neque enim ademptio spei conjugio potiùs efficaciter eos à commercio adulterino arceret, si scirent Impedimentum istud auferri, & amissam conjugij spem temporanei, & brevissimi recessus beneficio recuperari posse.

⁶⁴ Durat igitur hoc Impedimentum semper, neque cessat, etsi Delinquentes in putatio hoc Matrimonio mansissent per decennium, & ultra, ac plures ex illo liberos procreassent, prout statuitur c. cum haberet s. b. tit. quia, ut ibidem dicitur, multiplicitas prolis ita susceptæ magis eorum crimen exaggravat, & diuturnitas temporis peccatum non minuit, sed augmentat, quòd non poenitendo videantur contempnissse Divinum Judicium, & præceptum Ecclesiæ. Abb. in c. cum haberet cit. n. 4. Alex. de Nevo ibid. n. 9. Vivian. & etiam si in Ration. Barbof. n. 1. Gonzal. n. 3. Pirhing hic n. 9. Addit tamen ibidem Pontifex, Episcopum curare debere, ut uterque adulter Liberis suis, etiam ex adulterio natis, conf. spurij, quatenus suppetunt facultates, necessaria alimenta subministret: ubi inter Jus Canonicum, & Civile aperta fit differentia; Jus enim Civile

non vult tales proles ali à patre. Auth. ex complexu C. de incest. nupt.

Quæritur 10. Quis dispensare in Impedimento criminis possit? Juxta praxim Curie Romanæ, de qua latè Corrad. prax. Dispens. l. 8. c. 9. à n. 5. distinguendum est inter Impedimentum criminis, quod oritur ex conjugicidio, & inter illud, quod oritur ex adulterio.

In priore, si publicum est, Pontifex non dispensat, sive uterque, sive unus tantum ex contrahere volentibus mortem machinatus sit, ut removeatur votum captandæ mortis: pro quo Corrad. l. cit. n. 8. adducit exemplum Clementis VIII. qui, etsi pro dispensatione super hoc Impedimento, altero tantum machinante mortem, supplicatum eidem fuisset per potentissimos Oratores, nullo tamen modo voluit supradictam Dispensationem concedere. Si verò occultum sit, recurritur ad S. Poenitentiarium, quæ difficillimè, & non nisi ex urgentissimis causis dispensat, & quando facultatem dispensandi concedit, committit Confessario per Oratorem eligendo, ut eundem Oratorem, injunctâ prius gravi, & diuturnâ poenitentia, orationibus, & elemosynis pro anima defuncti, à contentis in Litteris, ab adulterio, homicidio, & excessibus hujusmodi absolvat, ac dispenset, ut Matrimonium de novo, secretè tamen ad evitanda scandala, contrahere possit, cum facultate etiam legitimandi prolem antè susceptam.

In posteriore Impedimento adulterij sine ⁶⁶ machinatione necis, iterum distinguendum est, an publicum illud sit, an verò occultum. Si publicum est, Summus Pontifex dispensat pro foro utroque: casu, quo tamen conjux, vivente conjuge cum alia defacto contraxit Matrimonium, & uxore defuncta, cum ea remanere vult, non aliter solet dispensare, quam negotio plenè in S. Congr. super Inquisitione discussio. Si verò Impedimentum occultum sit, recurritur ad S. Poenitentiarium, quæ committit Confessario per Oratorem eligendo, quatenus eos in foro conscientia, injunctâ pro modo culpa poenitentia salutari, & aliis, quæ de Jure fuerint injungenda, absolvat à quibusvis sententiis, Censuris, & poenis Ecclesiasticis, quas per præmissa incurrerunt, & si pericula scandalorum, nisi contrahant, vel in contracto Matrimonio perseverent, immineant, cum iisdem dispenset, ut Matrimonium publicè inter se contrahere, vel si illud jam antè vivente altero conjuge invalidè contraxerunt, renovare secretè consensum possint, cum facultate etiam legitimandi prolem antè susceptam.

Si uterque machinatus fuerit in morte ⁶⁷ conjugis alterutrius, utrique præscribitur poenitentia salutari, e. g. ut jejundet singulis sextis feriis per annum, ut certas preces pro anima defuncti genibus flexis recipiat.

recitent, & pro facultatibus suis certum numerum Missarum celebrari faciant, certis diebus per annum, e. g. singulis mensibus Sacramentalem Confessionem peragant, & Sacram Synaxin sumant &c. Et exaggerantur poenae istae pro qualitate delicti: imò, si enorme illud sit, etiam à Sacra Poenitentiaria Dispenfatio omnino denegatur, vel cum maxima difficultate conceditur, praefertim si Oratores veneno machinati sint in mortem conjugis; nam tunc discutuntur causae in plena Signatura ipsius Sacrae Poenitentiariae, an illae, quamvis sint gravissimae, debeant admitti, vel non; quia, ut dixit Gloss. in §. eadem lege, V. Venefici, Inst. de publ. Judic. plus est hominem veneno occidere, quam gladio extinguere.

Intelligendum autem hoc est, ut n. 50, & 52 dixi, si machinatio intervenerit

cum effectu; quia licet conatus, sive attentatio ad delinquendum debeat puniri, etiamsi non fuerit secutus effectus, de generali tamen consuetudine affectus, sive conatus, & attentatum non punitur, nisi sequatur effectus, Corrad. c. 9. cit. n. 13. & ita in casu veneni judicatum fuisse, testatur apud eundem Grammatic, decis. 2. n. 8. Et hinc si machinatio effectum sortita non sit, volentes contrahere Matrimonium Dispenfatione non indigent; quia cum Impedimentum istud sit Juris positivi, non debet ita taxari, ut restringatur facultas contrahendi Matrimonium contra dispositionem Juris Divini, Corrad. n. 14.

Videatur Corrad. c. 9. cit. Vinc. de Just. de Dispens. Matr. l. 2. c. 16. à n. 64. König hic n. 14.

JH V S H I T T

M U M U S

R. P. Schmalzgrueber L. IV.

Kk

PARS